

Izhaja poljubno, najmanj pa štirikrat na leto. Posamezne številke 2 Din 50 p za inozemstvo 3 Din.

V „JGZ“ združena gasilna društva dobivajo po en odtis „Gasilca“ brezplačno.

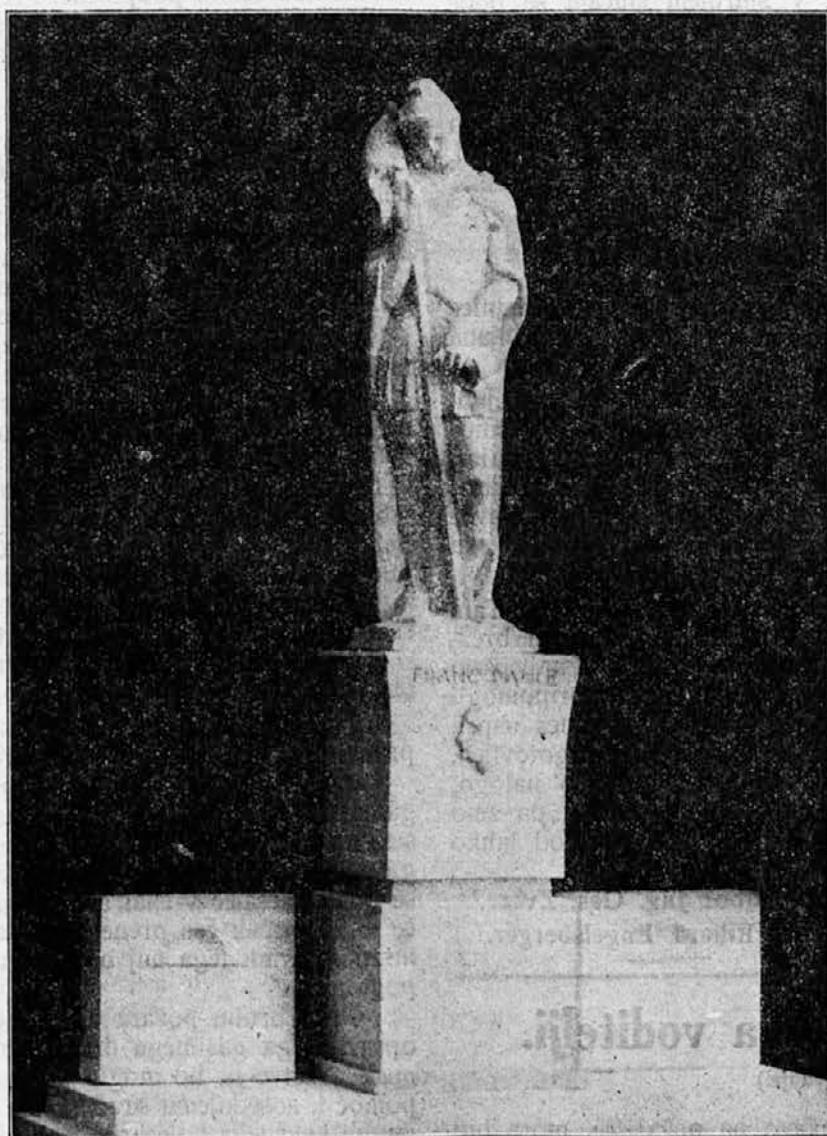
GASILEC

Cene enkratnim oglasom.

- Cela stran 300 Din,
- 1/2 strani 150 Din,
- 1/4 strani 80 Din
- 1/8 strani 40 Din,
- 1/16 strani 20 Din.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1929.

Osnutek za spomenik pokojn. starosti JGZ FRANU BARLETU

Osnutek je napravilo kame-noseško in kiparsko podjetje Fr. Kunovar in Boris Kalin pri pokopališču Sv. Križ v Ljubljani

Vesti starešinstva.

Seja starešinstva.

Starešinstvo je na svojih sejah dne 5., odnosno 15. septembra 1929. sprejelo sedem novoustanovljenih gasilnih društev ter jih uvrstilo takole:

1. v GZ grosupeljsko: Ponova vas, p. Grosuplje;
2. v GZ litijsko: Hotič, pošta Litija, in Ribče, pošta Kresnice;
3. v GZ slovenjgraško: Golavabuka pri Mislinju;
4. v GZ trboveljsko: Dobovec pod Kumom in Hrastnik steklarna;
5. v GZ žalsko: Slivnica pri Celju, pošta tam.

K vprašanju ustanovitve požarne zavarovalnice se je starešinstvo izreklo za zbiranje navodil in podatkov, njih temeljito preučevanje ter stavitve zadevnega predloga glavni skupščini prihodnje leto. Izvedba bo po dozorelosti poverjena posebnemu odseku, čim bo zagotovljena finančna stran.

Izdelava Barletovega spomenika se je poverila tvrdki Fran Kunover v Ljubljani. Za ta veličasten spomenik je izbran odličen prostor, kamor se prenesejo zemeljski ostanki pokojnega Barleta.

V novo snujoči se državni gasilski zakon so se vnesle po naši želji in prošnji razne olajšave za gasilstvo, kakor:

1. prosta vožnja k požarom izven kraja z orodjem vred;
2. trošarine prosti bencin, ki se porablja za pogon pri gašenju, ne pa tudi za prevoz brizgalne;

3. polovična vožnja gasilcev trikrat letno na legitimacije.

Za ustanovitev drž. vatrogasnega saveza v Zagrebu je določen dan 8. decembra 1929.

Vsa društva nujno opozarjamo, naj nikar samolastno, preko župe in zveze ne vlagajo prošenj za denarne podpore naslovljenih na Kraljevi dvor, ker jih niti zveza niti veliki župan ne moreta priporočiti.

„Samopomoč“.

Samopomočni odsek JGZ je v svoji seji 5. septembra t. l. prilagodil prvotna določila za obvezen pristop. Vsak član prejme po en izvod navodil s primerno okrožnico po društvenem načelniku. Društvene evidenčne (razvidne) pole izpolni vsako društvo v dveh izvodih ter predloži JGZ v vpogled in potrdilo. — Vsaka poznejša izprememba se bo vnesla soglasno z društvom v polo. V smrtnem slučaju se bode oziralo le na tiste člane, ki so vpisani v društveni in hkrati v drugi poli, ki bo shranjena pri upraviteljstvu Samopomoči.

Zapadle prispevke k posmrtnini do 115. smrtne slučajja je treba nemudoma poravnati, sicer se izplačilo posmrtnin ne more v redu izvršiti, ker je že 109. smrtni slučaj zapadel.

Vesti kongresnega odbora.

Vseslovanski Gasilski kongres in proslava 60 letnice Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva Ljubljana leta 1930. v Ljubljani.

Od 2. avgusta do vključno 4. avgusta 1930. bo v Ljubljani Vseslovanski Gasilski kongres in proslava 60 letnice obstoja našega najstarejšega gasilskega društva, naše matice, Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva Ljubljana. V dneh proslave bo zboroval Vseslovanski Gasilski Savez o svojih človekoljubnih ciljih in idealih. Ta manifestacijska prireditev obeta postati ena največjih v naši mladi državi.

Podrobnosti o programu izidejo v najkrajšem času. Tam boste našli najtočnejša navodila, katerih se bo treba brezpogojno najstrožje držati. Pripravljalno delo je v najlepšem teku in če bodo naši vrli gasilci po svojih močeh pripomogli k lepemu zaključku nabiralne akcije, nam je že danes uspeh kongresa in proslave Ljubljanskega društva zagotovljen. Podpirajte gmotno po svojih močeh idealno našo nalogo, kajti samo na ta način nam bo mogoče pokazati, da smo vredni gasilci, da smo četa, na katero je naš narod lahko ponosen!

Kongresni odbor Jug. Gas. Zveze.
Predsednik Rihard Engelsberger.

Gasilstvo in njega voditelji.

(Nadaljevanje.)

Ko pride tako gasilno društvo na požarišče, mora biti njega prvo vprašanje, če se v gorečem poslopju nahajajo ljudje, ki jih je omamil dim ali pa jim je ogenj zaprl pot. Nekaj pogumnih mož, ki jih eventualno navežemo, naj gorečo hišo previdno preiščejo, če mislimo, da se še kdo nahaja v njej. Da moremo preiskati prostore v dimu, je najbolje, ako plezamo po tleh, kajti znano nam je, da sili dim vedno navzgor. Ako nimamo primernih očal in ustnih gob, tedaj si privežemo mokro ruto pred usta in nos in vzdržali bomo nekaj minut v dimu. Če je pri roki kis, uporabimo tega namesto vode, ker kis je izborno sredstvo zoper dim. Vdiranje v prostore, napolnjene z dimom, naj se vrši vedno plezaje. Ni ogenj, ki v prvem trenutku ogroža ljudi, ampak je to dušljivi dim.

Ako se nam po previdnem in pogumnem postopanju nekaterih ljudi posreči rešiti življenje človeku, potem je pač storilo gasilstvo povsem svojo dolžnost.

Nepotrebno je in moti le, ako uporabljamo ljudi pri izpraznjevanju stanovanj, kajti marsikateri je izgubil pri tem življenje.

Medtem se je pa že prepričal poveljnik o vrsti in razširitvi požara kakor tudi o morebitni smeri vetra, in ako niso v nevarnosti sosednja poslopja ali jih ne ogroža leteči ogenj. Vse došle brizgalne se postavijo na pravilna mesta. Vedno moramo paziti, da ne postavimo brizgaln preblizu gorečega poslopja, da ne pride tako v nevarnost moštvo pri brizgalni. Postavitev sesalnih brizgaln se ravna po oddaljenosti vode. Ako je razdalja večja kakor 150 m, postavimo vmes drugo brizgalno, da vzdržimo potrebni pritisk vode.

Napeljane cevi mora obhoditi vedno en mož, majhne njih poškodbe popravi sproti s cevnimi obvezami, katerih moramo vedno dovolj imeti. Ako pa je poškodba večja, je najbolje, da zamenjamo cev. Vodja prve cevi naj poizkusi kolikor mogoče udreti najdalje v goreče poslopje, bodisi po stopnicah ali skozi okno. Notranji napad je vedno najbolj siguren in uspešen.

Pri eventualnem napadu ognja na lestvah ne smemo nikdar nad višino podpornic. Pri mehaničnih lestvah se ravna vzdružna višina po vrsti lestve. Tudi tukaj se bomo približali ognju čim bliže ter se moramo ozirati na smer vetra, da ne nese brizgaču ves dim v obraz in ni izpostavljen preveliki vročini. Seveda bodo nastopili slučajji, ko bomo morali v varnost sosednih hiš brizgati proti vetru.

Pri nadzorovanju po deželi večkrat opazujemo, da se delajo napadi na lestvah, ki kažejo kakor da bi se brizgajoči bali ognja. Le v bližini oddan vodni curek je lahko uspešen, dočim je takšen iz daljave brez vsakega pomena. Moštvo ob brizgalnah se po nepotrebnem muči in večkrat se pičila voda brez haska porabi. Brizgati moramo naravnost v ogenj; če je le možno, gasimo od spodaj navzgor ter pričnimo na točkah za sosedo najbolj nevarnih.

Letečemu ognju moramo posvečati vso pažnjo posebno na deželi, kjer je večina hiš pokrita še s slamo in najmanjši vetriči lahko odnese iskre kakih 100 metrov daleč, ki tamkaj v neopaženem trenutku lahko zanetijo. Leteči ogenj je posebno nevaren cerkvenim stolpom, in to na eni strani zaradi njih višine, na drugi strani pa zaradi gnezd, ki so jih znosili ptiči iz slame in drugih lahko netljivih snovi.

Prebivalce opozorimo, da si v takih primerih pripravijo škaf z vodo ne le spodaj ampak tudi v podstrešjih.

Odstranili in podrlji bomo predvsem lesene in z deskami obite stavbe, da tako preprečimo nadaljnje razširjanje ognja.

Poveljnik pazi in opazuje vse nevarne točke in skrbi za primerno in zadostno razsvetljavo požarišča.

Vodje brizgaln pazijo ob prihodu, da se postavi brizgalna pravilno, t. j., da so tlačilna grla obrnjena proti ognju, sesalna pa proti vodi. Pri plitvi vodi napravimo primerno globočino, da leži sesalec popolnoma pod vodo, eventualno se položi sesalec v škaf ali zaboj. Pozimi se dostikrat zgodi, če le za kratek čas prenehamo tlačiti vodo, da brizgalna zamrzne. Zaradi tega naj bo brizgalna vedno vsaj v počasnem pogonu.

Pri izbruhu požara v kakšnem kraju, ki nima primerno opravljenega gasilnega društva in kjer se takoj vidi, da domače društvo ne bo moglo pogasiti ognja, pošljimo takoj po pomoč k sosednjemu društvu. Za to uporabimo telefon, brzojav ali kakšnega kolesarja. Bolje je poklicati sosednje društvo zastonj nego prepozno. Seveda bi bilo lepo, da bi tudi vodja sosednjega društva poznal kolikor toliko teren. Če se zbere pri ognju toliko društev, da ne morejo vsa sodelovati, potem odstopijo odvišni pri svojem orodju. Poveljnik se poda na požarišče ter pregleda, če ni pri tej ali oni brizgalni izmučeno moštvo in potrebno nadomestila. Vsa gasilna društva se zberemo s tem namenom, da pomagamo bližnjemu in vseeno je, če delamo pri eni ali drugi brizgalni. Ravno pri podeželnih gasilnih društvih primanjkuje največ discipline. Moštvo, ki ni zaposleno pri svoji brizgalni, pohaja rajši po gostilnah nego da bi pomagalo goniti sosednjo pumpo. Oblasti bo treba opozoriti, da izdado naredbo, ki zahteva zatvoritev vseh gostiln vsaj v onem kraju, kjer gori.

Zalibog se je tudi že dogodilo, da je krajevno gasilno društvo preprečilo sosednjim društvom vsako sodelovanje, češ, to je naš ogenj in vas nič ne briga.

Poveljnik krajevnega gasilnega društva ne sme sodelovati pri gašenju, kajti voditi ima vse gašenje. Iz tega vzroka si poišče takšno mesto, odkoder ima pregled čez vse in ga

vsakdo lahko najde. Mesto poveljnika je podnevi zaznamovano z rdečo zastavo, ponoči pa z rdečo lučjo.

Od vsega začetka bodi skrb poveljnika, da lokalizira ogenj, varovati mora predvsem sosednja poslopja. Posebno pazljivo mora obračati na dimnike, ki se kaj radi podro. Te bomo pač v slučaju nevarnosti podrli. Podiranje hišnih delov bomo pustili do skrajnosti.

Da se kraj požara strogo zapre je samoobsebi razumljivo, čeravno nam podeželnim društvom primanjkuje potrebnega moštva.

Ko je ogenj pogašen, spravimo orodje in cevi v stanje, da smo vsekdar pripravljeni, kajti ne vemo, če nas morda ne pokliče že v prihodnjih urah rog k novemu delu.

Sedaj še nekaj o nalogah gasilskih voditeljev na požarišču.

Ob strani stoječ opazovalec bo čestokrat videl, da isto moštvo pod različnim vodstvom različno dela. Mogoče bo kdo sklepal, da imajo gasilci enega ali drugega rajši, pa je tak sklep napačen, kajti delo je odvisno od povelja. Velja pač tudi tukaj stari pregovor: »Kakršno naročilo, takšna izvršitev«. Sicer to res čestokrat ni lahko. Vodstvo je umetnost, ki zahteva prisotnosti duha, miru, hladnokrvnosti in samoopazovanja. Prizadeti zahtevajo od gasilskih voditeljev to ali drugo, povsod naj pomaga. Čas za premišljevanje je zelo kratek. Odločitev in izvršitev morata slediti ena za drugo. Izdano povelje se mora tudi takoj izvršiti. Povelja naj bodo takšna, da jih razume vsak gasilec.

Nikakor pa ni na mestu, da bi poveljnik po izdanem povelju se vmešaval sam v delovanje. Gasilce je vzgojiti k samostojnem premišljevanju in preudarjanju, ker poveljniku ni mogoče, da bi bil povsod osebno navzoč, posebno ne pri velikih požarih.

Različne signale, kakor z rogom, hupo ali s piščalko rabimo v skrajni sili, kajti navadno se jih itak ne razume. Obnesla so se različna znamenja z roko.

Vodja gasilstva se nahaja vedno na določenem mestu, ako pa zapusti ta svoje mesto, je njegova dolžnost, da ukrene vse, da ga vedno lahko najdejo. S tem bomo preprečili marsikatero nepotrebno iskanje in klicanje. Drugi pogoj za uspešno delo je medsebojno zaupanje voditeljev.

Skrb za gasilce nam narekuje, da izmenjamo moštvo, ki je ali trudno ali premočeno. Iz tega vzroka se priporoča, da imamo vedno majhno rezervo moštva. Temelj uspešnega gašenja je mir. Na požarišču, kjer od ognja prizadeti tožijo in kričijo, kjer se nam neljubo oglašajo ljudje, ki bi rajši vse najboljše znali, je nujno potrebno, da nadkriljujejo te z železnim mirom ne le voditelji, temveč do zadnjega gasilca vsi. Gasilstvo stoji in pade z ljudskim mnenjem; prebivalci morajo imeti prepričanje, da gasilstvo vsikdar razume svojo nalogo, ter je nepotrebno kričanje dostikrat dokaz primanjkaajočega zaupanja v lastno moč.

Tovariši! Ako si hočemo pridobiti in vzdržati naklonjenost ljudstva in prebivalcev, moramo se potruditi, da storimo nekaj izrednega. Tako si bomo pridobili zaupanje naših someščanov in ljubezen gasilcev.

Priporočam, da imej vsako gasilno društvo po ognju članski sestanek, kjer izmenjamo svoje izkušnje, kjer okaramo pomanjkljivosti, izredno delo gasilcev pa pohvalimo. Tako bomo prišli k novemu delu ob ognju bogatejši na izkušnjah. V teh zborih podučimo gasilce, kako naj ravnajo doma z ognjem in lučjo. Opozorimo jih, da ni hoditi z odprto lučjo v hlev, skledenj itd., da ne smemo nikdar goreče ali zareče svetiljke napolnjevati in to zaradi mogoče eksplozije. Ako slišijo gasilci pogostokrat v svojih zborih te stvari, se bodo doma tudi po tem ravnali. Posebno mladino naj bi se poučilo, kako je ravnati z ognjem in lučjo, da ni metati v stran goreče vžigalice, tleče cigarete ali cigare.

Pogovorili se bomo tudi o morebitnih vzrokih požara, saj o največ slučajih požara se reče: vzrok neznan. Vzroka se sicer ne bo vselej dognalo, pač pa bomo pri preiskavah dognali interesantne vzroke. Statistike nam povedo, da so povzročili 8-9% požarov otroci. Dovolj jasen opomin, da ne puščamo otrok brez nadzorstva. Iz teh poročil doženemo, da so baš po otroci povzročeni požari najhujši, to pa iz vzroka, ker si otroci navadno poiščejo take prostore, kjer so dobro skriti. Ko nastane ogenj zbežijo na vse strani ter iz strahu pred

kaznijo ne kličejo na pomoč. Ogenj raste in raste, dokler ne pride do izbruha, se širi in širi ter spremeni bogate vasi v razvaline in pepel.

Tovariši! Dolžnosti, ki smo jih prevzeli, hočemo zvesto izpolnjevati. Smo vojaki miru, ki hočemo ohraniti ljudsko premoženje, učiti se hočemo, da bomo resno pomagali to obvarovati, našemu bližnjemu hočemo pomagati v vsaki sili, živeti hočemo v zavesti, da hočemo darovati našemu bližnjemu svoje zdravje in tudi svoje življenje smo voljni žrtvovati.

Pomagati hočemo pri vzgoji dobrih voditeljev gasilstva. Smeri zvesti voditelji morajo voditi gasilce, ti morajo torej dobro poznati ustroj gasilstva, da ne pridejo v zadrego pri šoli moštva ali vodstvu društva.

Poveljniki naj bodo vzor zvestega izpolnjevanja dolžnosti, naj bo vodja, predvsem pa dober tovariš. Take poveljnike ljubijo gasilci, spoštujejo pa jih vsi ljudje. Ljudstvo mora spoznati, da so prostovoljni gasilci najvažnejše združenje, združenje, ki goji najlepše čednosti. Iz tega vzroka jim bomo to naše delo ob vsaki priliki predočili, vsako tako delo naj se objavi na primeren način v dnevnem časopisju. Mi pa hočemo s taktnim, pogumnim in samozavestnim nastopom pokazati, da smatramo to našo prostovoljno nalogo za resno, ter smo vedno pripravljeni žrtvovati za bližnjega zdravje in življenje, zvesti našemu reku: »Eden za vse — vsi za enega!«

(Konec.)

DARUJTE ZA KONGRESNI FOND!

Gasilsko leto.

»Kmetški list« je prinesel v svoji 36. številki članek z gorenjim naslovom. Zaradi aktualnosti in na željo dopisnika gä v celoti ponatiskujemo.

Širom slovenske domovine praznujejo naša večinoma podeželska, pa tudi mestna gasilska društva letošnje leto 25-, 40-, 50- in 60-letnice svojega obstanka in človekoljubnega delovanja.

Ni nedelje ali praznika, da ne bi eno ali več društev imelo svoje prireditve, ki je v zvezi z jubilejem dela: četrto, polstoletnega ali še daljšega težkega in požrtvovalnega dela. — Slovenija nima v nobeni drugi organizaciji take primere nesebičnosti in žrtvovanja, kakor jo izpričujejo naša mlajša in stara gasilska društva, katera ob teh jubilejih ne praznujejo samo obletnice svojega obstoja, nego postavljajo o priliki teh svojih obletnic nove spomenike ponovne požrtvovalnosti, vidne priče nadaljnega truda in stvarne dokaze pravega narodnega dela.

Te priče in ti spomeniki so novi moderni stroji naših gasilskih društev, so to nove priprave za delo v ljubezni do bližnjega, so to nove motorne brizgalne, ki se skoro vsak teden blagoslovljajo po raznih krajih slovenskega podeželja.

Stotisoče dinarjev je v zadnjih letih zneslo slovensko človekoljubno ljudstvo na žrtvevnik bližnjemu, za več milijonov se je pomnožilo premoženje naših gasilskih društev, za tisoče konjskih sil se je pomnožila moč in sila, ki jo morejo nuditi gasilska društva slovenskim gospodarjem v nesreči. Zato taki jubileji dela niso prazna veseljačenja, nego so časovni zaključek in zopetni začetek neprestanega dela in vztrajnosti, zbiranja in varčevanja. Veselice so samo zunanje opreme spominskih dogodkov domačih organizacij, ki so prešle v najgloblje plasti kmetskega in vsled tega vsega našega naroda. Dokaz, da je gasilstvo tako umevano od vsega našega ljudstva, kakor nobena druga javna ustanova.

Zategadelj ni pravilno, ako se otežkoča našim malim društvom na deželi javno praznovanje delovnih obletnic, ki so po večini spojena z novimi koristnimi napravami in ojačenjem dosedanjega dela.

V večjih mestih so taka društva po večini dobro podprta od mestnih občin, na deželi pa so vaška, trška kakor tudi malomestna društva večinoma prepuščena sama sebi, da morajo sama skrbeti za svoje ogromne denarne in osebne žrtve. Gasilska društva, ki jih danes vidimo v prazničnem valovanju po vsej slovenski pokrajini, so v rokah mož in

fantov, ki tekmujejo med seboj, katero društvo bo imelo prej boljše in hitrejše brizgalno in boljše izvežbano moštvo, boljše oskrbovano gasilno orodje in katero društvo se bo ponašalo z večjim obsegom dobrih cevi. — Taka tekma je najbolj nesebična in izvira iz pristno poštenega kmeškega srca, nepokvarjenega srca.

V sedanji naši dobi, ko splošni egoizem ali sebičnost hoče kvariti tudi široke množice naroda, v dobi, ko brezvestnost kuje krivice na malem človeku, v tej dobi je taka podeželska nesebičnost, tako požrtvovalno delo, katero ne vpraša za plačilo, tembolj omembe vredna. Saj je živ dokaz, da ni izumrlo na deželi poštenje in ljubezen do bližnjega. Živ dokaz, da se na take može in fante, strnjene v strumni in mogočni gasilski organizaciji, more zanesti vsa domovina tudi v drugih vsenarodnih ozirih.

So sicer časi nekdanjega neplodnega narodnega prvakarstva že davno minuli, vendar se še vedno bolj upošteva »delovanje« višje stoječih, katero je navadno združeno s posrednimi in neposrednimi osebnimi gmotnimi dobički. Delo brez dobička pa, ki ga izvršuje naša sedanja generacija pod vodstvom starejših gasilcev na deželi, pa dokazuje, da je na pohodu i nesebično življenje širokih ljudskih slojev, ki zaenkrat morebiti ne najde upoštevanja in se navadno podcenjuje, katero pa more v bodočnosti biti nosilec novega hotenja in nove človeške morale.

Delo in poštenje, bo tudi v tej, sicer brez primere sebični dobi zmagalo in končno tudi v javnosti obveljalo, kajti delni uspehi iz sebičnega nagnjenja nimajo in ne bodo imeli stalne veljave.

Zato naj naši podeželski gasilski delavci ne klonijo duhom, ako jim stoji nasproti zapreke in se jim otežkočajo praznovanja spominov na dolgoletno delo, nego naj potrpe in delajo kot doslej tudi naprej: nesebično, pošteno in odkrito. S takimi lastnostmi bodo premagali vse nasprotnike tudi tedaj, ako so mogočni.

Vsem društvom pa, ki praznujejo letos kakršnikoli jubilej, in tudi onim, katera so praznovala začetek težkega in odgovornosti polnega dela v letošnjem letu, naše čestitke z željo popolnega uspeha in na mnoga leta!

Zdravo in Na pomoč!

L. Bučar.

Širom naše domovine.

V Brčkem je bil dne 29. septembra 1929. občni zbor Saveza Vatrogasnih društev i četa za Bosnu i Hercegovinu. Tega zbora se je udeležilo tudi zastopstvo JGZ, to pa iz razloga, ker se je vršil tamkaj razgovor glede ustanovitve državnega vatrogasnega saveza. Sklenilo se je, da se skliče za 8. december v Zagreb ustanovni občni zbor.

Na skupščini sem opazil, da vlada v zvezi prav strumna disciplina. V društvih imajo za častniška mesta uvedene izpite, ki jih dotičnik polaga pred komisijo Saveza. Bratu Iliju Pintarju, ki je bil ponovno izvoljen za saveznega načelnika, moramo k njegovim uspehom le čestitati, želeč mali ali krepki zvezi mnogo uspeha pri njenem intenzivnem delu.

Skupščino je posetilo tudi mnogo članstva iz bratske »Hrvatsko slavonske zveze« pod vodstvom njenega predsednika pl. Herziča, ki ima nalog sklicati ustanovni občni zbor državnega saveza.

Pri vseh bratskih zvezah vlada veliko zanimanje za naš kongres in vsi pričakujejo z velikim veseljem slavnostnih dni v Ljubljani.

Gasilstvo.

Sestavil Furlan.

Uvod k izvrševanju gasilske službe.

Požarna tehnika je v zadnjih letih naredila ogromne skoke v napredku. Najmodernejša orodja, bencinske motorne brizgalne ter najnovejše lestve so stvorile jako hudo in nevarno orožje proti sovražniku gasilcev, proti ognju.

V naslednjem hočem podati vsa določila, ki naj bodo veljavna pri vseh požarih, nesrečah in nezgodah. Gasilem pa naj služijo ta določila kot smernice za njih delo.

Poveljstvo.

Poslovnik Jugoslovenske gasilske zveze § 12., točka 5., določa med drugim nastopno:

Kjer ni domačega društva, prevzame vodstvo gašenja poveljnik gasilnega društva, ki je prvo dospelo k ognju. V krajih, kjer je dvoje ali več gasilnih društev, prevzame vodstvo gašenja poveljnik gasilnega društva, katerega je občinski odbor za to določil, in če tega določila ni, gasilno društvo, ki je po letih najstarejše. Vodja gašenja sme vodstvo gašenja prepustiti splošno uglednim osebam, če pridejo k požaru. Kadar pride k požaru okrajni glavar ali župni načelnik, se njemu ponudi vodstvo gašenja.

Ne glede na to, da se sedanji novi požarni redi za delo kakor tudi avtonomnih mest ne strinjajo povsem z določili veljavnega poslovnika JGZ, se mi zdijo določbe poslovnika precej nejasne, z ozirom na praktično stališče pa skoraj nemogoče. Kljub temu, da so občine odgovorne za požarno varnost in da imajo zaradi tega pri požarih pravico odločati, se mi zdi, da je razmerje med gasilsko organizacijo in oblastmi, odnosno oblastnimi funkcionarji in drugimi uglednimi osebami, prav posebno med častniki ali poveljniki posameznih društev in žup precej nejasno. Zato smatram za potrebno, da o zadevi razpravljam, kakor si jo predstavljam. Mnenja sem, da je potrebno priti v tem oziru do jasnih in točnih določil, posebno še, ker sem trdno uverjen, da je le malo poveljnikov, ki bi si mogli iz teh določil napraviti jasno sliko. Da to dokažem, si dovoljujem predočiti sliko požarnega napada, kakor si ga z ozirom na sedanje stanje, oziroma veljavne določbe predstavljam.

Domače društvo X. se pripelje na požarišče in prične z gašenjem pod vodstvom svojega načelnika. Nato se pripelje na pomoč drugo, tretje ali celo četrto gasilno društvo (z načelniki, ki so obenem tudi župni ali zvezni funkcionarji) v presledkih tako, da bi se vodstvo na požarišču moralo že dva- do trikrat menjati. Za temi pride k požaru zvezni starosta, da ne upoštevam oblastnih zastopnikov in županov, katerim se mora tudi ponuditi vodstvo gašenja. Tako se lahko dogodi, da se vodstvo gašenja v teku pol ure 5 do 6 krat menja. Kakor hitro pa se to zgodi, je jasno, da na požarišču ni pravega poveljnika, ki bi bil v stanu obvladati velik požar. Ne morem si predstavljati n. pr. župnega ali društvenega načelnika, kot poveljnika v kraju, ki njemu ni poznan, kateremu so razmere povsem neznane in tuje. Izgovor, da bi v teh slučajih pomagal načelnik domačega društva, pa ne drži, ker potem imamo na požarišču vse polno poveljnikov in zmeda je neizogibna. Boljši je po mojem mnenju en slab poveljnik kot pa več dobrih, posebno, če ne soglašajo in poveljuje vsak po svoje. Nujno potrebno je, da tudi moštvo in nižji poveljniki dobro vedo, kdo da je njih pravi poveljnik in na katerega se imajo v vseh slučajih obračati. Že samo iz tega stališča in ker se v nasprotnem primeru izgubi zelo veliko časa, se je držati načela, da je najvišji poveljnik tisti, v katerem okraju je požar nastal, in to ne glede na to, ali je dotični samo društveni ali župni načelnik, odnosno poveljnik.

Mnogokrat so tudi pri požarih presenečenja in je treba trenutno resnih in odločnih ukazov, ki so pa v teh razmerah absolutno izključeni.

Iz tega sledi, da mora biti poveljstvo na požarišču predvsem — enotno. Najvišji poveljnik na požarišču sme biti tisti načelnik, poveljnik, župni načelnik ali zvezni funkcionar, v katerem kraju je požar nastal in ki pride prvi na požarišče. Vsem odredbam vsakokratnega poveljnika, četudi je po činu nižji se morajo tudi višji strogo pokoravati.

Oblastni zastopniki, župani ali njihovi namestniki (če niso v gasilski organizaciji ali celo direktno za to opravilo določeni) pa itak navadno aktivno ne sodelujejo in je popolnoma pravilno, da požarom prisostvujejo in da se jim odda vodstvo gašenja, ki je le bolj častna zadeva, pravo poveljstvo in vsa odgovornost pa mora v vseh slučajih ostati v rokah načelnika domačega društva, ki je prvi prispel na požarišče.

Moštvo.

Gasilstvo je kos svoji nalogi, da varuje življenje ter imetje prebivalcev, le tedaj, če je organizacija smotrena, namenu odgovarjajoča in če obstoja iz vestnih, vztrajnih, dobro izvežbanih ter svoje odgovorne službe se zavedajočih mož.

Pridnost, preudarnost gasilca, pogum, vendar ne predrznost ter vratolomnost, so pogoj za pravega gasilca. Vsak član gasilstva mora vedeti, da ga veže dolžnost, da stori vse, da reši svojega soobčana. Popolna, brezpogojna pokorščina, stroga vojaška disciplina, je prvi pogoj za uspeh.

Vsako povelje je takoj in kakor le mogoče vestno izvršiti, če le dovoljujejo okoliščine. Če je življenje ljudi v nevarnosti, tedaj mora gasilec napeti vse svoje moči, telesne in duševne, in ne sme se bati nikakih žrtev, da doprinese ogroženim rešitev.

Vsak gasilec je dolžan in zavezan v vsakem slučaju pokazati tisto zatajevanje samega sebe, ki ga mora imeti vsak član rešilnih korporacij.

Izvrševanje požarne službe.

V prvi vrsti je potrebno pojasniti pojem ognja, požara in njegovih nevarnosti za človeštvo.

Kaj je ogenj?

Če imamo gorljivo telo, ki s plamenom gori in razvija toploto, imenujemo to ogenj. Ta proces je hitra spojitev telesa s kisikom zraka in obenem z razvojem toplote. Vsak proces gorenja, združen s plamenom, imenujemo ogenj, ki ga človeštvo zaznamuje včasih kot pojma za nekaj koristnega in dobrega in kot pojma za nekaj škodljivega, uničujočega in nevarnega. Navadno označimo ogenj v škodljivem pomenu kot požar, ki ga pa nadalje z ozirom na različne predmete, ki jih zagrabijo požar, imenujemo gozdni požar, sobni požar, kletni požar, požar gledališča, tovarne itd.

Da nastane ogenj, je treba, da so dani trije predpogoji.

1. Temperatura — gorkota, ki odgovarja kakovosti gorečega predmeta (telesa).

2. Gorljiva snov, katero zagrabijo ogenj.

3. Dovoljna (zadostna) množina in navzočnost zraka, oziroma v zraku se nahajajočega kisika.

Ti pogoji nas dovedejo do točke, kaka sredstva za gašenje uporabljamo za gašenje proti požarom (ognju).

Če hočemo torej pogasiti ogenj, moramo gledati na to, da odvezamo glavne pogoje, iz katerih nastane ogenj.

1. Če goreče telo ohlajamo, to se pravi, da mu odvzamemo gorkoto.

2. Če odstranimo gorljivo snov.

3. Če zabranimo dostop zraka, oziroma kisika.

Ti pogoji, ki morajo biti, če hočemo umeti ogenj in če ga hočemo pogasiti, tvorijo glavno vednost gasilca. Če to vsak gasilec dobro ve, tedaj bo vedno lahko našel način, kako pogasiti nastali ogenj.

Vnetje kakega predmeta, to je razvoj toplote s pojavom luči ali ognja, se nam kaže:

1. Kot plamen, če razvije snov gorljive pline — les, smola, špirit, petrolej itd.

2. Samo žarenje (tlenje) kakor hitro pri snovi ne more nastopiti razvoj plina, kakor pri kovinah, kamenju itd.

3. Tlenje, če so med posameznimi delci snovi ali telesa z zrakom napolnjeni medprostori — goba, mah, bombaž v batah, premog.

4. Eksplozija, če zagrabijo vnetje pod silnim razvitjem plina naenkrat vse dele snovi ali telesa.

Vzroki požarov.

Ogenj nastane lahko:

1. po solčnih žarkih,

2. po kemičnih procesih,

3. zaradi bližine gorljivih ali žarečih predmetov,

4. po elektriki,

5. po drgnjenju, po padcu, udarcu, sunku, po žaganju.

Ad 1. Solčni žarki taki kot prihajajo na našo zemljo, navadno ne vžgo predmetov in snovi, mogoče je vnetje, če se žarki strnejo skupaj potom raznih leč in če direktno obsevajo telesa, ali pa, če se telo pod jako nizko temperaturo že vžge. V hudi vročini se trava tako posuši, da jo iskre od vlaka vnamejo, istotako tudi streha od hiš, kar ste lahko že večkrat slišali.

Ad 2. Kemični procesi. Kupi smeti, če so mokri in začno gniti, se kemično pretvarjajo. Dela se gorkota, ki je zmožna, da vname ves kup. Mokra spravljena in na gost kup nabrano žito, seno, moka, žaganje, oljnati odpadki, razvijajo v sebi tako gorkoto, da se predmet vname.

Ad 3. Bližina vročih, gorečih ali žarečih predmetov, kakor dimniki, pri katerih v bližini se nahajajo tramovje, peči, cevi peči, fleči cigaretne odpadki, so pogosto vzrok požarov.

Ad 4. Po elektriki. Strela, ki udari v hišo, vžge gorljive predmete. Kratek stik.

Ad 5. Po drgnjenju — os, ki teče brez olja, mlinski kamen daje iskre, dinamit, če se udari ali sune vanj, smodnik isto.

Sredstva za gašenje.

1. Odstranitev zraka od gorečih teles. Kletni požari, pri teh se večkrat ogenj zaduši s tem, da se vsa vrata in okna zapro, ter zamaše tako, da ne pride zrak (ilovica, pesek, gnoj).

2. Če predmet, ki gori, pokrijemo z negorljivim predmetom. S tem se telo ohlaja, ter zabrani dostop zraka do telesa (zemlja, pesek, pepel — če gori smola, lak, bencin).

3. Če se prostor, kjergori, napolni s plini in paro, v kateri nobeno organsko življenje ne more obstajati, tako, da se ogenj ne more razširiti, ter se s tem odvzame kisik, ki je potreben za gorenje.

4. Voda, ki se po brizgalnah ali vrčih meče na gorljiva telesa, ter s tem odvzame gorkoto.

5. Nato se rabijo še razne kemične snovi za gašenje, to so razni minimaksi itd.

Voda.

Voda je po kemični sestavi sestavljena iz dveh delov vodika in enega dela kisika. Voda pride na dan kot tekoča, kot trdo telo pa v obliki ledu, kot plin pa v obliki pare. Če pride voda iz tekočega stanja v trdo telo, to je da zmrzne, tedaj se prostornina poveča (primer Fala). Nato je treba paziti pri brizgalnah pozimi, da voda ne ostane v ceveh, ki so izpostavljene mrazu. Voda vpliva na ogenj dvojno: Po kakovosti in po količini (kvantitativno, t. j. po količini, množini vode). Mrzla voda gasi veliko bolj od vroče, ker ohlaja telo; vroča voda istotako pogasi ogenj, a je nevarnost, da se znova vname isto telo. Ako v mali ogenj vlijemo veliko vode, naredi več škode kot ogenj sam. Nasprotno pa mala množina vode v hudem ognju vpliva jako malo, oziroma še pospešuje gorenje, ker se zaradi velike gorkote voda, ki je v mali množini vržena na hud ogenj, razkrajja v vodik in kisik. Kisik pa pospešuje gorenje in se zaradi tega požar poveča. Uporabljamo tudi razno vodo, zmešano s kemikalijami. Ali se to praktično obnese, je veliko vprašanje, poleg tega pa navadno tudi škoduje predmetom.

Preskrba z vodo.

Za gašenje potrebno vodo dobimo iz vodovoda, ali pa iz vodnjakov, rek, potokov, jezer. Poklicno gasilstvo jemlje navadno vodo vedno le iz vodovoda, ker imajo vsa mesta vodovode. Le v okolici črpajo vodo iz vodnjakov in od drugod. Mestni vodovod mora skrbeti zato, da je dovolj vode za gašenje. Vodovodna naprava obstoja iz prostora, kamor se dovaja vodo iz črpalk, iz visoko ležečih vodnjakov ali rezervarjev in pa iz razdelilnega omrežja. Vodo dobimo iz podzemeljskih in nadzemeljskih hidrantov. Pri nas v mestu imamo večinoma podzemeljske hidrante in le malo nadzemeljskih, ki tudi niso tako praktični. Nadzemeljski hidranti so vidni, podzemeljski pa so zanamovani po tablicah. V vodovodnih ceveh obstoja pritisk, ki je enak, če stoji voda mirno, razliki višine od lege vodovodne cevi pa do lege rezervarja. Če je razlika 50 metrov, kot n. pr. v Ljubljani, potem govorimo o 5 atmosferah.

Če hočemo torej uporabiti vodo za gašenje, tedaj moramo dobiti zvezo s hidrantom, in sicer po nastavcih ali brez njih, kakor je pač hidrant. Kakor hitro priključimo cev na hidrant, pride voda v cevi, ter se zmanjša pritisk v cevi. Po cevi naprej se pritisk vedno zmanjšuje tako, da je pri ročniku veliko manjši pritisk kot pri nastavcu ali pa v vodovodni cevi. Ta pritisk se imenuje izguba pritiska v ceveh. Ta izguba pritiska je večja:

a) čim daljša je napeljava cevi,

b) čim ožja je cev,

c) čim robatejša je cev v notranjosti,

č) čim večja je hitrost vode, ki gre skozi cev, to se pravi, s čim večjim ustnikom delamo,

d) čim višje stoji napadalec z ročnikom od nastavca in čim bolj je cev zavita.

Pri velikih požarih ne zadostuje pritisk vodovoda, ampak je potrebno ta pritisk povečati. Sila, ki je potrebna za zvišanje pritiska je:

- pritisk ogljikove kisline,
- človeška sila,
- parna sila,
- elektrika,
- moč bencinskega motorja.

Ogljikovo kislino rabimo pri plinskih brizgalnah. Te služijo poklicnemu gasilstvu kot prvo napadalno orodje. Delovanje je čisto enostavno. Na vozu je rezervar s približno 400—500 litrov vode. Rezervar je zvezan z jekleno steklenico, v kateri je ogljikova kislina pod pritiskom do 8 atmosfer. Ta pritisk se spusti v rezervar in pritiska na vodo, ki gre spodaj po izlivkih v cevi. To orodje rabimo v prvem momentu na požarišču, da se med tem, ko plinova brizgalna deluje, zvežejo cevi z vodovodom in obenem, ko neha brizgalna, začne voda iz vodovoda.

Človeška sila se pa rabi različno: škafi, ročne brizgalne, berglovke itd.

Po parni sili parna brizgalna.

Po električnih motorjih in sesaljkah se ne izplača.

Bencinski motor.

Večina poklicnega gasilstva se poslužuje bencinskih motorjev ali bolje rečeno eksplozivnih, ker se poleg bencina rabi tudi bencol. Ker imajo eksplozivni motorji jako veliko število obratov, dočim morajo sesaljke z bati teči počasi, se poslužujemo le rotacijskih centrifugalnih sesaljk.

Dopisi.

Gasilno društvo v Slovenjgradcu je proslavilo dne 7. julija 1929. blagoslovitev svoje nove motorne brizgalne. Proslave so se udeležila vsa v župi včlanjena društva, zastopniki oblastev in mnogobrojno občinstvo. Posebno pozornost pa so vzbujali štirje zastopniki gasilnega društva iz Koprivnice na Hrvaškem. — Na predvečer je priredilo društvo s sodelovanjem domačega pevskega društva in tovarniške godbe iz Guštanja baklado in serenado svoji kumici ge. dr. Pirnatovi. Zjutraj ob 5. uri je bila budnica po mestu, okrašenem z zastavami, ob 8. in ob pol 11. uri sprejem gostov, ob 11. uri

Blagoslovitev motorne brizgalne v Slovenjgradcu.

pa slovesna maša in blagoslovitev brizgalne. Po kratkem cerkvenem govoru g. monsignora Vrežeja iz Maribora in pozdravnem nagovoru župana g. Vrečkota je orisal župni načelnik tov. Leopold Kopač neumorno in uspešno delovanje društva, mu čestital k lepim uspehom ter bodril navzoče gasilce k medsebojni tovariški slogi in ljubezni. Le na ta način ter ogibajoč se vsaktere politike bodo lahko uspešno delovali v pomoč nesrečnim bližnjim. Društveni načelnik tov. Canjko se je zahvalil za udeležbo in sodelovanje pri proslavi ter je predal brizgalno poveljniku tov. Hmelini.

Za njim so izročile tri belo oblečene deklice s primernimi nagovori gg. monsignoru, kumici in župnemu načelniku lepe šopke vrtnic; nato pa se je vršil mimohod gasilstva pred župnimi funkcionarji, kumico in predstavniki oblastev. — Popoldne ob 2. uri je bila na glavnem trgu izredno zanimiva in vrolo uspešna vaja z motorno brizgalno. Lepo obiskana vrtna veselica je zaključila proslavo.

Gasilska župa ptujška. Pod vodstvom župnega načelnika tov. Koresa sta se vršili letos dve župni vaji, in sicer 15. septembra v Dornavi za društva Levi breg Drave, dne 22. septembra pa na Hajdini za društva Hajdina, Št. Janž in Sv. Vid. Zadnja vaja je bila zanimiva v toliko, ker so društva tlačila vodo v breg in je društvo Sv. Vid izvršilo vajo z lestvami na šoli. Št. Janž po pomoti ni dobil obvestila in je upravičeno izostal. Ostala društva so pokazala, da se članstvo zaveda svoje težke naloge in so se orodne kakor tudi redovne vaje izvršile prav vzorno. Meseca oktobra bo še vaja za društva cirkovskega okrožja.

Rimske toplice. Po silni pardnevni vročini se je zbrala dne 19. avgusta popoldne nad našim krajem strahovita nevihta. Med strašnim treskanjem se je vsula mestoma do 4 cm debela in do 5 dkg težka toča, ki je uničila vse poljske pridelke in občutno poškodovala strehe. Takoj ob pričetku neurja je strela zažgala kozolec gosp. J. Privška na Ogečih št. 14, ki je bil trenutno v plamenih. Le čuječnosti in pripravljenosti domačega gasilnega društva gre zahvala, da se požar ni razširil na le par korakov od kozolca oddaljeno vas Ogeče, proti kateri je bril hud vihar. S priznanja vrednim pridom so domači gasilci, ki so bili že nekaj minut po nastalem požaru na licu mesta, branili razljutenemu elementu širjenje na sosednja poslopja. Na naš klic pa se je odzvalo tudi sosednje gasilno društvo iz Laškega s pohvale vredno točnostjo. Bilo je že po bore pol ure s svojo motorno brizgalno na licu mesta ter je z lahkoto pogasilo še tleči kozolec.

Naši javni nastopi in sprevodi. Pod tem naslovom čitamo v zadnjem »Gasilcu« 15. julija 1929. proti koncu članka naslednje: »Sicer se pa mi vsi preveč držimo stare gasilske tradicije, da volimo najstarejše vedno na najbolj važna mesta v organizaciji. Nikjer namreč ni rečeno, da moram biti načelnik, če sem star, kakor tudi ni rečeno, da moram poveljevati če sem star. Mi mlajši hočemo namreč hitreje naprej, bolj naglo ter bolj smotrnega in intenzivnega dela.« Iz teh stavkov se vidi, da dopisnik želi naj bi vsi stari načelniki naj si že bodo društveni ali župni, odstopili in se umaknili mlajšim močem. Vse to je prav, tudi jaz sem bil mnenja, ko je bila zadnja volitev, da odstopim, in se umaknem mlajši moči, a vsi navzoči odborniki in delegati so vztrajali odločno na stlišču, da ostanem na svojem mestu, samo da vodim, delale pa bodo že mlajše moči. Tako se je zgodilo meni, in tako, mislim, se godi tudi drugim. Sem gasilec 41 let, bil sem društveni načelnik že pred 26timi leti, župni načelnik odkar se je v kraju ustanovila župa, to je devetnajsto leto, nisem bil torej izvoljen kot star, morda pred enim letom, ampak kot tak že pred mnogimi leti. Ne zdi se mi torej umestno zabavljati proti starim načelnikom, rajši vzemite v roke zadnji stavek, ki sem ga citiral, namreč: »Mi mlajši hočemo hitreje naprej.« Kar naprej, kar hitite, to se pravi urno na delo. Jaz mislim, da ni nobenega načelnika, ki bi hotel intenzivno in smotrno delo ovirati, (kakor se je dopisnik izjavil). Skušajte z delom pokazati, da ste se nekaj naučili, ali če že znate, da bodete tudi druge naučili, potem bo gotovo prišel čas, ko bodo tudi vas volili za načelnika, če še niste. Najprej delo — potem plačilo. Na celjski skupščini se je videlo, da so po večini, če že ne stari, pa vsaj starejši ljudje župni načelniki, ki niso bili morda samo eno perijodo kot taki. Gotovo so imeli zaslug, da so postali to, kar so. Sedaj pa naj se po mnenju pisca ti stari zaslužni možje kratkoma odstavijo in naredijo prostor mlajšim. — Eden od starejših župnih načelnikov.

Črna. Pravijo, da smo Bogu za hrbtom, ker smo 16 km oddaljeni od železnice in kljub temu ravno tukaj v tem kotlu nam je narava dodelila delokrog našega gasilnega društva. Ne glede na to je pa društvo precej močno in šteje 136 rednih in 40 podpornih članov. Ker »Gasilec« do danes o našem društvu ni kaj omenil (seveda ker ni poročevalcev) naj pri tej priliki tudi javnost zve o delovanju enega najsevernejše

ležečega gasilnega društva Slovenije. Dne 6. januarja 1929. je bil občni zbor, na katerem je bil soglasno izvoljen novi odbor, ki sestoji skoraj izključno iz starih prejšnjih odbornikov. Odbor, videč zaupanje članstva, je delovanje v društvu poudaril, tako da se danes lahko reče, da v društvu vladata izboren red in disciplina, ter da se članstvo zaveda svojih nalog. Med letom se je vršilo šest rednih vaj z orodjem, od katerih je bila ena nočna vaja, ki je nad vse pričakovane sijajno uspela. V nedeljo 22. septembra je bila zaključna vaja, katere so se člani udeležili v rekordnem številu, tako da je bil pogled na dolgo kolono v dvojnih redovih ponosno stopajočih članov res imponozant. Tudi v tehničnem oziru je vaja dobro uspela. Po vaji se je vršil članski sestanek, na katerem so se razmotrivala vprašanja tičoča se celokupnega članstva. Seveda je prvo točko dnevnega reda zavzelo vprašanje motorne brizgalne, katere kljub visokemu številu članstva v društvu še pogrešamo. Volja je tukaj, samo denarja ni, zato se je sklenilo, preko zime kolikor mogoče delati na to, da se po možnosti do prihodnjega poletja nabere toliko denarja, da se bo mogla nabaviti motorka. Večina članov je z veseljem sprejela vest, da namerava preko zime vaditi članstvo tudi proste vaje s sekiricami in slično. Sprožila se je tudi misel o gasilnem kongresu, ki bo prihodnje leto v Ljubljani. Vsi navzoči so bili navdušeni zanj, ter se da iz tega sklepati, da se bo tudi najoddaljenejše gasilno društvo udeležilo kongresa v lepem številu. Ob koncu še lahko omenim, da društvu ni bilo treba že skoraj dve leti nastopiti pri kakem resnem slučaju požara, čemur se je v veliki meri zahvaliti natančnemu in strogemu vsakoletnemu pregledu dimnikov po društvenih in oblastnih organih. Tudi za »Gasilca« so člani postali bolj vneti, ter se je ob priliki zadnjega sestanka ponovno javilo 21 članov za naročnike lista. V tem členu zaleže tudi priporočilo od strani funkcionarjev članstva in da ima potem članstvo priliko v listu naiti tudi poročila svojega društva, zato je tudi Črna sklenila oglašiti se pogosto, ter prosimo, da nam izvolite vedno dati na razpolago nekaj stolpcev.

Gasilska župa Slovenjgraška. Dne 8. septembra 1929. se je vršila v Smartnu pri Slovenjgradcu okrožna gasilska vaja za Mislinjsko okrožje omenjene župe. Vaja, katere se je udeležilo vseh devet društev z 1 avtomobilno, 2 motornimi in 7 ročnimi brizgalnami, je izpadla popolnoma brezhibno in zelo strumno. Po mokri vaji so se vršile redovne vaje vsega navzočega članstva, ki je nato odkorakalo na zabavno prireditev domačega gasilnega društva.

Naprodaj.

Šmarje pri Jelšah. Gasilno društvo ima naprodaj eno četverokolno snemalno brizgalno, ki je še v jako dobrem stanju. Omenjena brizgalna je vsak čas na ogled.

Prostovoljno gasilno društvo pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah proda po nizki ceni in v zelo dobrem stanju eno dvokolno snemalno ročno brizgalno s stikalnim dvokolnim vozom za moštvo z vsemi potrebnimi pritisklinami. — Reflektanti naj se obrnejo za pojasnila naravnost na društvo.

Prostovoljno gasilno društvo Sv. Miklavž pri Ormožu proda dobro ohranjeno ročno brizgalno.

Prostovoljno gasilno društvo Pobrežje pri Mariboru proda skoraj nov voz za moštvo.

Listnica uredništva.

S prihodnjo številko otvorim rubriko »Vprašanja in odgovori«. Kdor želi kakšno pojasnilo, naj vpošlje vprašanje na naslov Lj. Musek, drugi podstarosta JGZ, Sv. Vid pri Ptuj. Vprašanju je priložiti znamko za 1 Din. — Prihodnja številka »Gasilca« izide prve dni decembra in je poslati dopise do 25. novembra.

Tiho je sicer naše delo, pa vendar objavite vsak požar in vse Vaše delo v dnevnikih ter v Gasilcu, da vidi svet naše prostovoljno delo in da nas ne bodo prezirali na vseh koncih in krajih.

**Preden boste kupili
gasilne cevi,**

zahtevajte ponudbo pri tvrdki

M. TEŽAK — ZAGREB

GUNDULIĆEVA UL. 13

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1839.

UČITELJSKA TISKARNA

registrov. zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

Račun pošt. hran. 10.761. Tel. 2312

priporoča zalogo vseh najnovejših

t i s k o v i n

za učiteljstvo, šolska vodstva in šolske svete kakor tudi za županstva in druge urade. — Priskrbuje tudi šolske potrebščine in učila od najboljših tvrdk. — Postrežba točna.

Gasilna društva!

Preden kupite, oglejte si **garantirano** prvovrstne in nepropustne

gasilne cevi

po najnižji ceni pri tvrdki

IVAN ADAMIČ

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 31.

— Telefon 2441. — Maribor, Ve-

trinjska ulica šte. 20. — Telefon 454.

Celje, Kralja Petra cesta šte. 33.

P
O
Z
O
R
!

P
O
Z
O
R
!

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavica znaša 3,000.000.— Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“

splošna zavarovalna družba v Beogradu.
Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani.

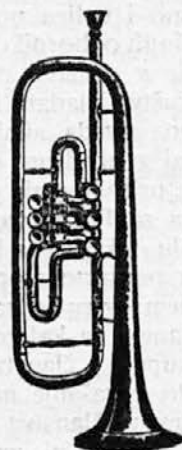
Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žentlvne kavicje za častnike.

Telefon 2571. Pisarna: Dunajska cesta 15. Telefon 2571.

I. jugoslovanska izdelovalnica glasbil
Vaclav Schramm
Celje, Kralja Petra cesta št. 14

Specialist za fina pihala iz pločevine. Velika zaloga izvrstnih signalnih rogov kakor tudi vsakovrstnih instrumentov. Strokov. popravila

Zahtevajte ilustrovani cenik!

A. KASSIG

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL.
USTANOVljENO 1880.

Izdelovanje čepic,
ZALOGA
krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovjših predpisih JGZ.) kakor: **čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluze in čepice, rdeča blago, vrve za piščalke, trobke in rogove, li-pove iste itd.**

Naramki vseh vrst lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni.
Podjetje je na novo moderno urejeno in povečano.

CENIK ZASTONJ!

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6.

ŠTAMPILJE,

pečate, pečatne etikete ter vsa v graversko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah graverski zavod

SITAR & SVETEK, LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 13 — Kongresni trg 4.

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna banka, Zagreb; Srpska banka d. d., Zagreb; Jadranska banka d. d., Beograd; Zemaljska banka d. d., Beograd; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo; je prevzela v Jugoslaviji elementarna zavarovanja **občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.**

Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2.

Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebnih stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

ELIGIJ EBER

LJUBLJANA
Kongresni trg št. 7
krznarstvo in največja izdelovalnica v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva se usojam vljudno opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE

bodisi za šarže ali moštvo in prosim, da v slučaju potrebe nikakor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu. Največja izbira!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno.

Z odličnim spoštovanjem

Najnižje cene!

Eligij Eber.

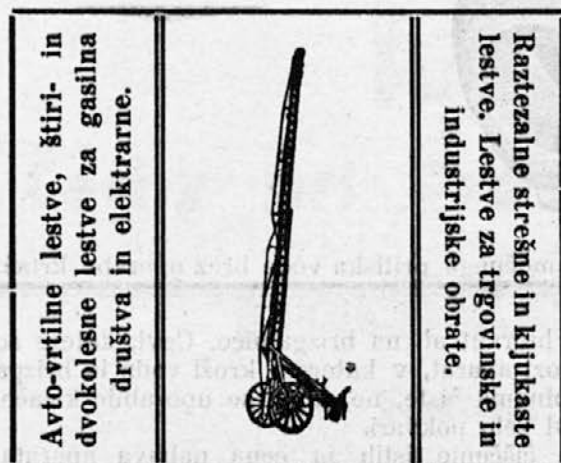
LESTVE

vseh vrst

PARTL & FROLIK

specialna tovarna za lestve
ČEŠKE BUDĚJOVICE, ČSR.

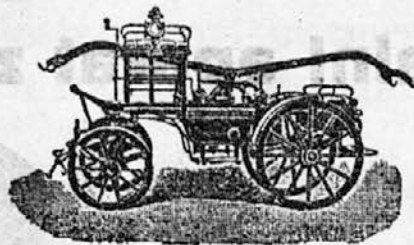
Ustanovljeno leta 1909.

Avto-vrtilne lestve, štiri- in dvokolesne lestve za gasilna društva in elektrarne.

Raztezalne strešne in kljukaste lestve. Lestve za trgovinske in industrijske obrate.

Prva zaloga gasilnega orodja

FRAN SAMSA,

ZAGREB, Mažuranićev trg šte. 18.

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, namramke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke, vrvice, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste, raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne, četverokolne, bencinmotorne, avtobrizgalnice in „Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerne, daje tudi na obroke.

Priporoča se najtopleje

FRAN SAMSA, nasledn. VILMA SAMSA

ZAGREB, Mažuranićev trg 18.

Vsem p. n. gasilnim društvom se priporoča za nabavo gasilskih zastav (praporov) v vsaki izdelavi. Na željo predloži vzorce kakor tudi načrte franko-gratis. Na vse cenjene dopise in vprašanja daje točne informacije in odgovore. Zastave za prostovoljna gasilna društva na Igu, v Poljanah pri Toplicah, v Gaberju pri Celju, v Mežici, Hotedršici, Rajhenburgu, v Sodražici, Varaždinskih toplicah, na Bledu, v Rogaški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Krašiču pri Jastrebarskem, Lokvah pri Delnicah, Daruvaru, Apatinu, v Grosupljem, Ladkovi vasi, Parabuču, Bački Palanki je izdelala, a zastave za prostovoljna gasilna društva v Ljubljani, Dardi in Oriovcu in za mnoga druga društva ima trenutno v delu znana tvrdka

J. NEŠKUDLA

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

TELEFON ŠT. 2016. USTANOV. L. 1889. POŠT. ČEK. 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.

Stanje vložnega denarja nad 365 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju.

Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar tu popolnoma varen.

Za gasilna društva

Pralni aparat za cevi (Patent Malzacher)

Avstr. pat. št. 104.034

Nemški pat. št. 45.125

Teža: 3 kg

Material: Silumin
ca. 1/3 nar. velikosti

Naš pralni aparat za cevi služi čiščenju gasilskih cevi potom močnega pritiska vode brez uporabe krtač.

Navodilo: Aparat se priključi direktno ali potom cevi na hidrant ali na brizgalnico. Cevi, katere so določene za čiščenje, se združi med seboj in se nato vleče skozi aparat, v katerem kroži voda in brizga z močnim pritiskom na cevi. Na ta način postanejo cevi popolnoma čiste, ne da bi se uporabilo krtače, s katerimi se, kakor je znano, cevi zelo pokvari.

Prednost aparata: Velika hranitev cevi, brzo in ceno čiščenje istih in cena nabava aparata. Jamčimo za prvovrstnost vsakega aparata z enoletno garancijo. Neodgovarjajoče zamenjamo brezplačno.

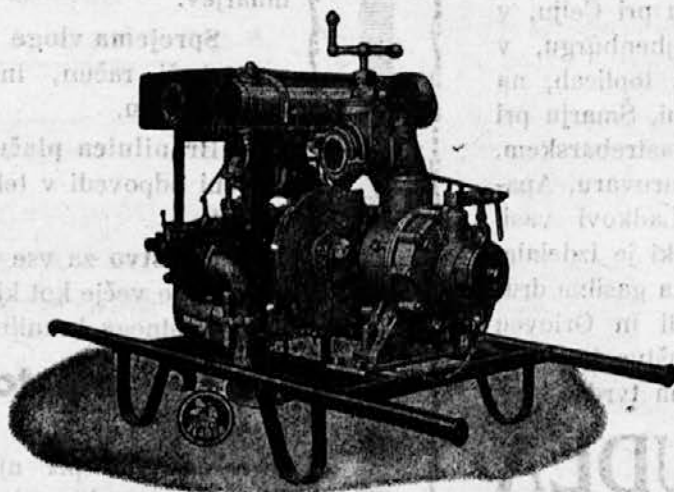
HANUŠ FLADER

SPECIALNA TVORNICA MOTORNIH BRIZGALNIC

PLEIL U VEJPRT, Č. S. R.

Nad 2500 doslej
dobavljenih mo-
tornih brizgaln!

Ustanovljeno 1860.

Nad 2500 doslej
dobavljenih mo-
tornih brizgaln!

Ustanovljeno 1860.

Zastopniki za Slovenijo, Hrvatsko in Slavonijo, Srbijo ter Bosno in Hercegovino se sprejmejo. Obširne ponudbe s pogoji in z referencami naj se pošiljajo na gorenji naslov.

Ustanovljeno leta 1820.

Specialna tovarna brizgalnic, sesaljk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

GASILSKI ZAVODI B.

prej

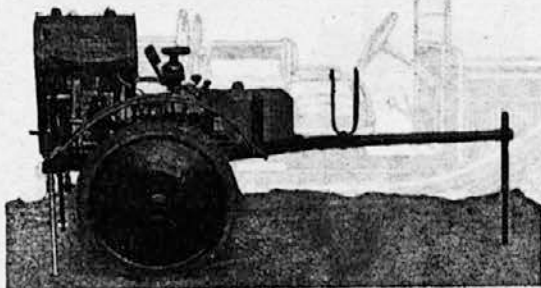
Maribor R. A. SMEKALŠMERNI

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

Tattenbachova ulica 14

priporoča

svoje prvovrstno, najmodernejše gasilsko orodje

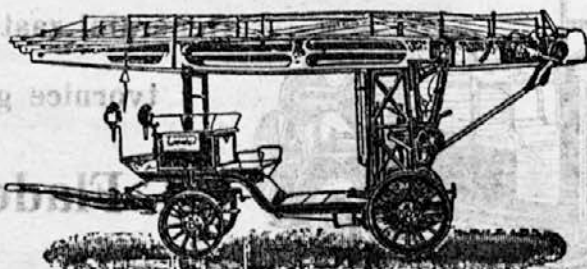

Lahka, dvokolna motorna brizgalnica z 16/18 HP motorjem, dobava vode 800 l v minuti, pritisk do 12 atm.

Avtomobilni tren s priklopno motorno brizgalnico.

Cene solidne.

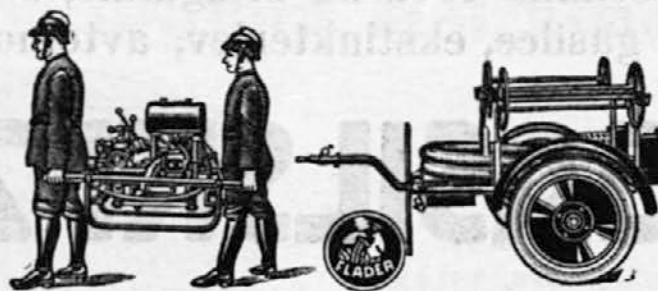
Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamčim!

Ustanovljeno leta 1820.

*Izmenjajte Vašo
staro,
težko
ročno brizgalnico!*

Nemška tehnika vodi!

Vsako občino in vsako gasilno društvo bo zanimala naša mala
motorna brizgalnica znamke „FLADER“,
ki jo iz našega zagrebškega skladišča lahko takoj dobavimo. Brizgalnico imamo
montirano na malem „OPEL“-avtomobilu tako, da jo na željo lahko v kratkem
času pripeljemo na poizkušnjo, in sicer brezplačno.

Prodajamo tudi na dolgoročno odplačevanje.

Dobavljamo tudi večje aparate kakor tudi gasilske vozove in avtomobile,
kombinirane tudi za škropljenje cest.

Opis brizgalnice;

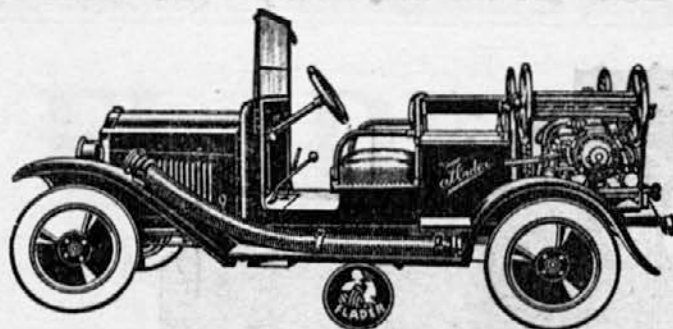
Teža 115 kg

Pritisk sesaljke 12—14 atmosfer

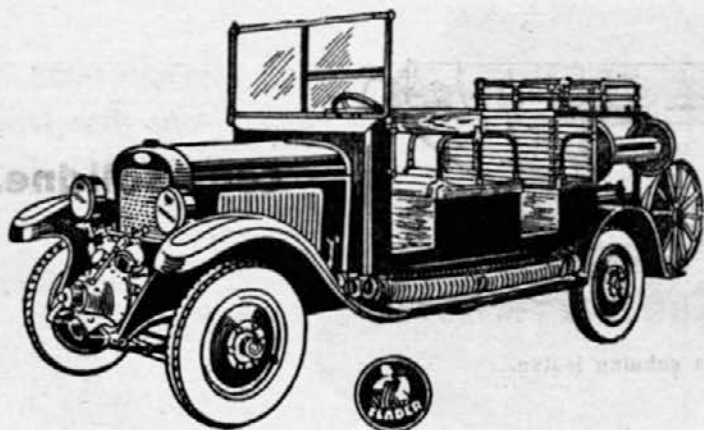
Vleče 9 metrov, brizga v daljino
42 m, v višino 28 m

Pri 60 m višine meče 550 litrov
v minuti

Prosto meče 730 litrov v minuti

Prospekte pošilja na zahtevo brezplačno:

Zastopniki se iščejo!

Generalni zastopnik za Jugoslavijo
tvornice gasilnega orodja

E. C. Flader na Saškem

Zlatko Kardoš

Zagreb, Ilica 103

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

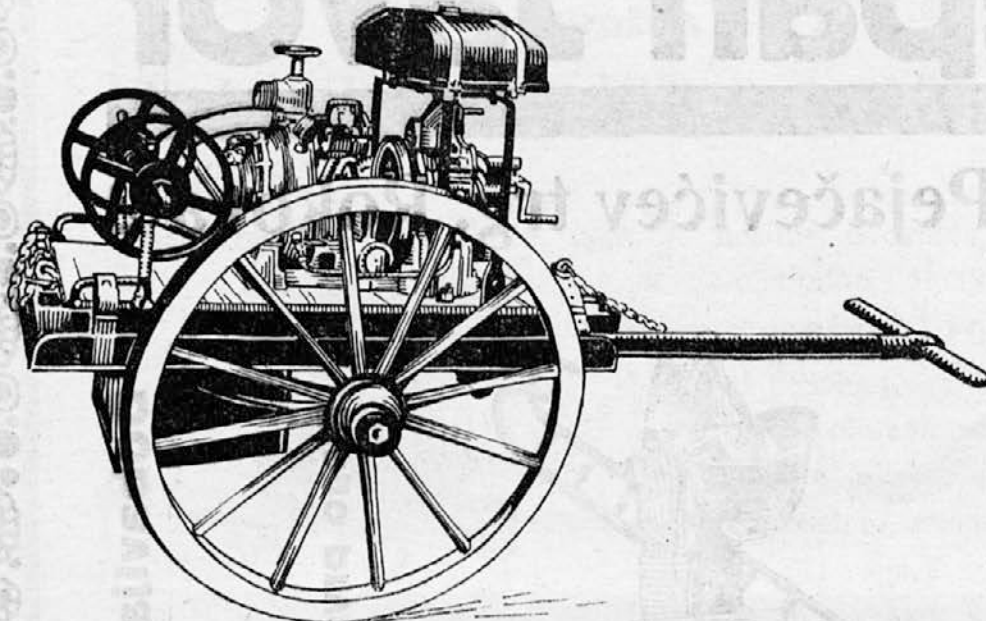
Ustanovljeno 1767.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 2830.

Brzojavke: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5.
Telefon št. 2642.

Priporočajo svoje najmodernejše, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** enostavne in podvojeno brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika, **prenosne in prevozne bencin motorne brizgalne** z delozmožnostjo **600 lit. na minuto** ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine.

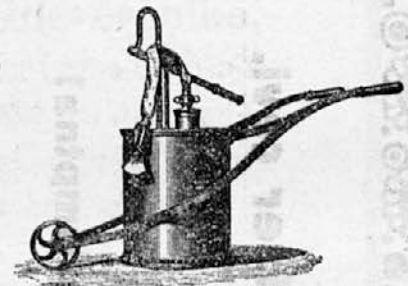

Motorna brizgalna tipa „MB 24“.

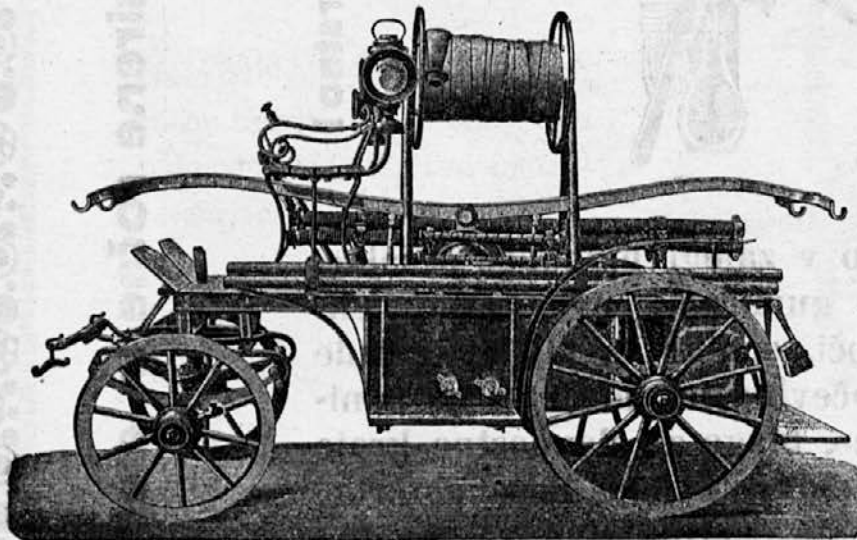

Gobčnik.

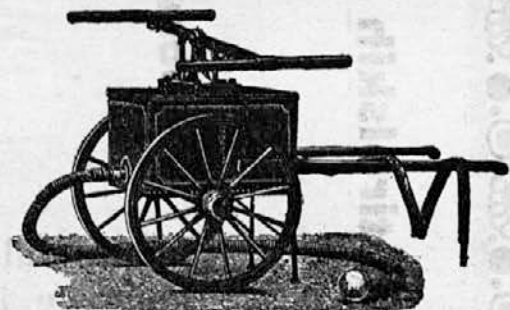
Normalna spojka.

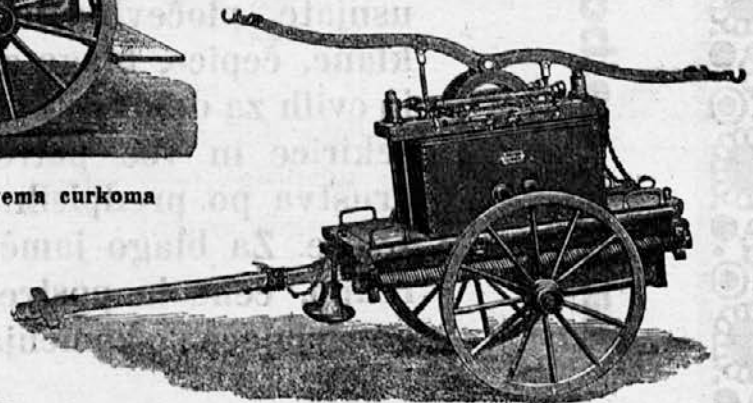
Vozna brenna ročna brizgalnica, enostavno brizgajoča,

Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih z dvema curkoma močen pritisk vode.

Dvokolna brizgalnica, podvojeno brizgajoča 180-200 ²/min.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200-355 ²/min.

Ročnik.

Vsakovrstno gasilsko orodje ob najsolidnejši, garantirani izvedbi, kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knaustove spojke, ročnike in gobčnike najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidneje ter garantiramo za najboljšo izdelavo. Postrežba točna. Cene zmerne.

Trgovina in skladišče vseh gasilskih potrebščin in orodja **Stjepan Javor**

Zagreb, Pejačevićev trg, Rokova 2

Zaloga najboljših tirolskih Tefser cevi.

Dobava promptna!

Blago prvovrstno!

Dobavlja sirene ročne in električne.

Imam stalno v zalogi najboljše sesalne, konopne in gumirane cevi vsake velikosti in moči, spojke in vijake, čelade usnjate, pločevinaste, medene in poniklane, čepice, blago za slavnostne kroje in cvilih za delovne obleke, pasove, torbe, sekirice in vse potrebščine za gasilna društva po predpisih Jugoslov. Gasilske Zveze. Za blago jamčim, da je prvorazredno, cene in postrežba solidna, neodgovarjajoče se zamenja ali se vrne denar.

Največja zaloga te vrste v državi.

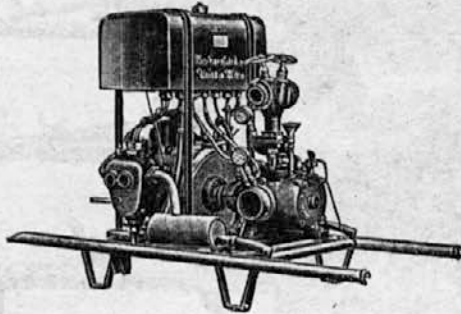
Družba strojnih tovarn UNION na Dunaju (Wien)

družba z o. z.

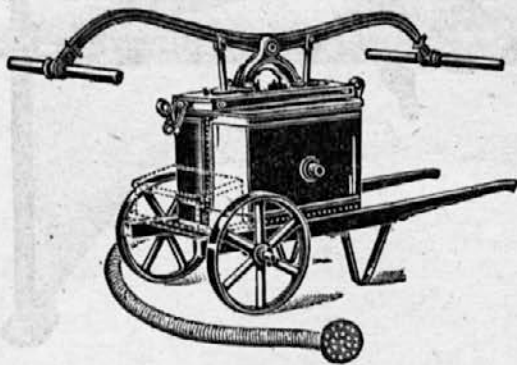
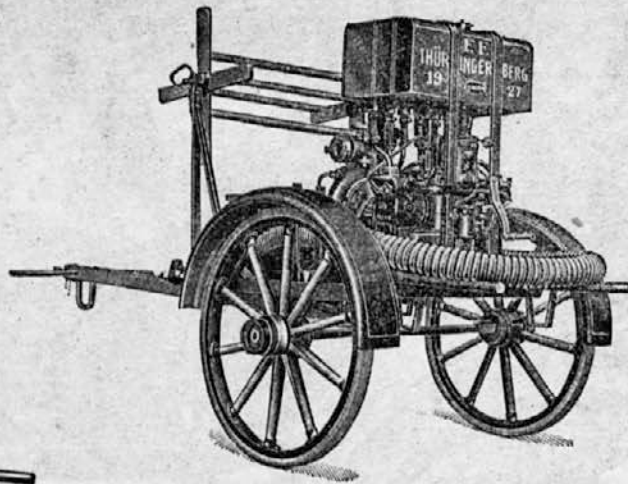
Naslov: Union, Wien IX./2, Postamt 71, Postfach 17.

POZOR!

Naše motorne brizgalnice, najsi so nosilne, dvokolne, četverkolne ali pa avtomobilne, imajo patentirane **samosesalne krožne črpalke.** Nekaj najpopolnejšega, kar pozna današnje gasilstvo. Popolnoma zanesljivo delovanje. Brez posebne oskrbe, kakor je to pri izdelkih s posebno zračno črpalko.

Naše dvokolne in četverkolne ročne brizgalnice so prav tako najmodernejše sestave in razširjene po vsem svetu.

Dobavljamo tudi gasilske lestve, gasilske cevi, gasilsko opravo kakor tudi opreme za gasilce.

Na zahtevo rade volje postrežemo s ponudbami.

Več kot 1000 Rosenbauerjevih motornih brizgalnic

je širom vsega
sveta.

Fran Košir
v Celju,
glavni zastopnik in zaloga za
Slovenijo.

Tovarna gasilnega orodja
Konrad Rosenbauer
Linz ob Donavi.